

Suvestinė redakcija nuo 2017-09-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2014-01-23, i. k. 2014-00438

CIVILINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJOS

DIREKTORIUS

**ĮSAKYMAS
DĖL BEPILOČIŲ ORLAIVIŲ NAUDOJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2014 m. sausio 23 d. 4R-17
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo (Žin., 2005, Nr. 142-5103)
6 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Bepiločių orlaivių naudojimo taisykles (pridedama).
2. Šis įsakymas įsigalioja nuo 2014 m. gegužės 1 d.

Direktorius

Kęstutis Auryla

PATVIRTINTA

Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus
2014 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 4R-17
(Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus
2016 m. spalio 11 d. įsakymo Nr. 4R-200
redakcija)

BEPILOČIŲ ORLAIVIŲ NAUDOJIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bepiločių orlaivių naudojimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato bendrąsias bepiločių orlaivių naudojimo taisykles, skrydžių vykdymo jais sąlygas ir tvarką, šiems orlaiviams taikomus techninius reikalavimus ir atitinkamų leidimų suteikimo tvarką.

2. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

2.1. **bepilotis orlaivis** – kiekvienas orlaivis be įgulos (įskaitant ir žaislinius orlaivius bei aviamodelius), kurį galima valdyti nuotoliniu būdu arba kurio skrydis valdomas automatiškai, taip pat laisvojo skridimo orlaivis;

2.2. **bepiločio orlaivio valdytojas** – asmuo, valdantis bepiločio orlaivio skrydžio trajektoriją;

2.3. **laisvojo skridimo orlaivis** – sunkesnis už orą bepilotis orlaivis, kurio keliamoji jėga skrendant susidaro dėl dinaminės oro sąveikos su fiksuotais keliamaisiais paviršiais ir laisvasis skridimas nėra tiesiogiai valdomas nuotoliniu ar automatinio būdu;

2.4. **specialioji veikla** – bepiločio orlaivio skrydis Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Palangos aerodromo skrydžių valdymo zonoje, kai bepiločio orlaivio valdytojas nuolat stebi jį vizualiai;

2.5. **uždara patalpa** – stacionariomis pertvaromis nuo išorės atskirta patalpa.

3. Šiose taisyklėse nustatyti reikalavimai galioja visiems Lietuvos Respublikos oro erdve skrydžius vykdančioms arba jais specialiąją veiklą atliekančioms bepiločių orlaivių valdytojams ir atitinkamai bepiločiams orlaiviams, turintiems maksimalią kilimo masę nuo 300 gramų iki 25 kilogramų. Vykdančioms skrydžius arba specialiosios veiklos skrydžius bepiločiais orlaiviais, kurių maksimali kilimo masė yra iki 300 gramų, taikomi tik šių taisyklių 11 punkte nustatyti reikalavimai.

4. Vykdyti skrydžius bepiločiais orlaiviais, kurių maksimali kilimo masė yra virš 25 kilogramų, galima tik Civilinės aviacijos administracijos (toliau – CAA) arba jos įgaliotoje organizacijoje registruotais orlaiviais ir turint išankstinį CAA leidimą, kuriame nurodytos tokiam skrydžiui taikomos sąlygos ir apribojimai, taip pat nustatomi orlaivio tinkamumo bei specialūs kvalifikaciniai reikalavimai tokio orlaivio valdytojui.

5. Šių taisyklių reikalavimai, išskyrus 3 punkto nuostatas, netaikomi:

5.1. lynu valdomų bepiločių orlaivių (t.y., ratu skrendantiems orlaiviams, kurių padėtis ir aukštis reguliuojami viename gale pritvirtintu fiksuoto ilgio lynu, kuriuo riboja skrydį valdantis asmuo), nepakylančių aukščiau nei 150 pėdų (45 metrų) nuo žemės paviršiaus, skrydžiams;

5.2. pririšamų bepiločių balionų ir aitvarų, nepakylančių aukščiau nei 150 pėdų (45 metrų) nuo žemės paviršiaus, skrydžiams;

5.3. visiems bepiločių orlaivių skrydžiams uždarose patalpose;

5.4. kariniams orlaiviams.

6. Bepiločio orlaivio valdytojas yra tiesiogiai atsakingas už bepiločio orlaivio naudojimą pagal šių taisyklių reikalavimus. Bepiločius orlaivius leidžiama savarankiškai valdyti tik asmenims nuo 16 metų. Jaunesniems nei 16 metų asmenims galima valdyti bepiločius orlaivius tik iki 3 kg svorio ir tik prižiūrimiems pilnamečių asmenų.

7. Draudžiama valdyti bepilotį orlaivį vartojus kokių nors žmogaus galimybes ribojančių narkotinių ar psichotropinių medžiagų, vaistų, taip pat sergant, labai pavargus ar esant kitoms

priežastims, dėl kurių bepiločio orlaivio valdytojas negali tinkamai užtikrinti bepiločio orlaivio skrydžio saugos.

8. Prieš skrydį bepiločio orlaivio valdytojas privalo susipažinti su visa skrydžių saugos informacija, teisės aktų reikalavimais, vietos savivaldybės ir kariuomenės vado apribojimais, meteorologine situacija (prireikus ir orų prognoze).

9. Bepiločio orlaivio valdytojas asmeniškai atsako už tai, kad orlaivis būtų techniškai tvarkingas. Prieš kiekvieną skrydį bepiločio orlaivio valdytojas privalo patikrinti visų bepiločio orlaivio valdymo elementų ir jėgainės darbą, įsitikinti, kad visi jo valdymo elementai ir jėgainė veikia tinkamai. Jeigu bepiločio orlaivio valdytojui kyla abejonių dėl bepiločio orlaivio techninės būklės ir / ar meteorologinės situacijos, skrydį vykdyti draudžiama.

II SKYRIUS

SKRYDŽIŲ VYKDYMAS BEPILOČIAIS ORLAIVIAIS

10. Vykdyti skrydžius bepiločiu orlaiviu Lietuvos Respublikos oro erdvėje draudžiama:

10.1. virš teritorijų, kuriose tokius skrydžius riboja vietos savivaldybė. Skrydžiai virš tokių teritorijų gali būti leidžiami tik laikantis atitinkamos savivaldybės nustatytų sąlygų ir apribojimų (jeigu jie nustatyti) bei nepažeidžiant šių taisyklių reikalavimų;

10.2. virš karinių teritorijų, kuriose tokius skrydžius riboja Lietuvos kariuomenės vadas. Skrydžiai virš tokių teritorijų gali būti leidžiami tik laikantis Lietuvos kariuomenės vado nustatytų sąlygų bei apribojimų (jeigu jie nustatyti);

10.3. nematant bepiločio orlaivio vizualiai, neįžiūrint jo skrydžio krypties ir padėties ir bet kokiais atvejais toliau kaip 1000 m nuo fizinės bepiločio orlaivio valdytojo buvimo vietos;

10.4. arčiau kaip 50 metrų atstumu (visomis kryptimis) nuo visų rūšių transporto priemonių, esančių ant žemės ar vandens paviršiaus, statinių ar pašalinių žmonių;

10.5. nevaldomoje oro erdvėje virš 400 pėdų (120 metrų) nuo žemės paviršiaus;

10.6. virš miestų ir miestelių, tankiai gyvenamų rajonų arba žmonių sambūrio atvirose vietose;

10.7. Lietuvos Respublikos aerodromų oro eismo zonose (vertikaliose ir horizontaliose plokštumose), išskyrus atvejus, jei yra gautas aerodromo naudotojo rašytinis sutikimas ir laikomasi aerodromo naudotojo nustatytų sąlygų. Ši nuostata netaikoma skraidant oro erdvės dalyse, išvardytose šių taisyklių 1–4 prieduose.

11. Maksimaliai leistini aukščiai bepiločių orlaivių specialiųjų skrydžių veiklai vykdyti pateikti šių taisyklių 1–4 prieduose.

12. Specialiųjų skrydžių veikla virš maksimaliai leistinų aukščių, nurodytų 11 punkte, gali būti leidžiama suderinus tai su oro eismo paslaugų teikėju. Oro eismo paslaugų teikėjas nustato tokios veiklos sąlygas ir bepiločio orlaivio valdytojas atsako už tų sąlygų vydomą.

13. Išskirtiniais atvejais, kai neužtikrinamas abipusis oro ir žemės radijo ryšys su oro eismo paslaugų teikėju, bet jis gali būti palaikomas alternatyviomis radijo ryšio priemonėmis ir orlaivyje yra įrengtas atsakiklis, tokiam skrydžiui vykdyti valdomoje oro erdvėje gali būti suteiktas oro eismo paslaugų teikėjo leidimas pagal atitinkamą susitarimą. Tai yra susitarimas tarp bepiločio orlaivio valdytojo ir oro eismo paslaugų teikėjo, kuriuo neteikiant skrydžių plano ir leidimo nustatomos skrydžių vykdymo procedūros.

14. Pavojingoje, laikinai išskirtoje, specialiose sklandymo zonose taip pat rezervuotoje oro erdvėje vykdyti skrydžius bepiločiais orlaiviais galima tik gavus šios oro erdvės naudotojo atitinkamą leidimą, o draudžiamoje, ribojamoje ir pasienio zonos oro erdvėje tik turint Lietuvos kariuomenės vado nustatyta tvarka išduotą leidimą ir laikantis jame nustatytų apribojimų ir sąlygų.

15. Oro eismo paslaugų teikėjas derindamas ar leisdamas bepiločių orlaivių skrydžius privalo užtikrinti, kad tai netrukdytų pagrindiniam oro eismui.

16. Pilotuojamas orlaivis visada turi pirmenybę prieš bepilotį orlaivį. Bepiločiu orlaiviu draudžiama skristi ir kelti pavojų kylantiems ir tūpiantiems orlaiviams.

17. Daiktai, įvairios medžiagos arba skysčiai gali būti išmetami arba purškiami iš skrendančio bepiločio orlaivio tik gavus CAA leidimą ir laikantis jame nustatytų sąlygų.

18. Jeigu skrydžio metu bepiločio orlaivio valdytojas netenka galimybės valdyti orlaivį (parandama orlaivio valdymo kontrolė) ir pastarasis išskrenda iš bepiločio orlaivio valdytojo vizualaus apžvalgos lauko ribų, apie tai būtina nedelsiant telefonu informuoti artimiausią skrydžių valdymo centrą, kurio kontaktai skelbiami CAA interneto svetainėje. Pranešime būtina pateikti šią informaciją: bepiločio orlaivio valdytojo vardą ir pavardę, vietą, kurioje prarasta bepiločio orlaivio valdymo kontrolė, paskutinį žinomą bepiločio orlaivio skrydžio aukštį ir skrydžio kryptį.

III SKYRIUS LEIDIMŲ SUTEIKIMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [4R-121](#), 2017-08-22, paskelbta TAR 2017-08-31, i. k. 2017-13950

19. Asmuo gali kreiptis į CAA su prašymu suteikti leidimą nepaisyti šių taisyklių 10.3–10.6 punktuose nustatytų reikalavimų, jeigu jis gali pagrįsti CAA priimtina skrydžių saugos lygį atitinkamomis priemonėmis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [4R-121](#), 2017-08-22, paskelbta TAR 2017-08-31, i. k. 2017-13950

20. Prieš pateikdamas CAA prašymą suteikti leidimą, asmuo turi kreiptis į CAA patvirtintas organizacijas (toliau – organizacijos) įvertinti bepiločio orlaivio technines galimybes ir bepiločio orlaivio valdytojo teorinius bei praktinius įgūdžius. Vertinimas atliekamas pagal organizacijų patvirtintą metodiką ir reikalavimus, suderintus su CAA. Jei organizacijose vertinimo atlikti neįmanoma, vertinimą atlieka CAA. CAA vertinimui atlikti gali pasitelkti ekspertus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [4R-121](#), 2017-08-22, paskelbta TAR 2017-08-31, i. k. 2017-13950

21. Per 10 darbo dienų nuo prašymo ir įvertinimo išvados gavimo dienos CAA priima sprendimą dėl leidimo suteikimo arba nesuteikimo. Sprendime suteikti leidimą nurodomos skrydžio vykdymo sąlygos ir apribojimai. Esant būtinybei nurodomi ir papildomi orlaivio tinkamumo skraidyti reikalavimai, civilinės atsakomybės draudimo ir kiti specialūs kvalifikaciniai reikalavimai bepiločio orlaivio valdytojui. Leidimas gali būti suteiktas ne ilgesniam kaip 1 metų laikotarpiui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [4R-121](#), 2017-08-22, paskelbta TAR 2017-08-31, i. k. 2017-13950

22. CAA išduodamo leidimo valdyti bepilotį orlaivį specialiomis sąlygomis ir bepiločio orlaivio techninės apžiūros talono pavyzdžiai pateikti šių taisyklių 5 priede.

Papildyta punktu:

Nr. [4R-121](#), 2017-08-22, paskelbta TAR 2017-08-31, i. k. 2017-13950

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Šios taisyklės nustato tik bendruosius bepiločių orlaivių skrydžių saugos reikalavimus ir neatleidžia bepiločio orlaivio valdytojo ar tam tikrais atvejais savininko nuo bet kokios formos teisinės atsakomybės prieš kitus asmenis, jeigu bus pažeistos šių asmenų teisės ir teisėti interesai ar sugadintas jų turtas.

23. CAA patvirtintos organizacijos ir jų ekspertai skelbiami CAA tinklalapyje.

Priedo pakeitimai:

Nr. [4R-200](#), 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25276

Priedų pakeitimai:

4R-17 pakeitimo 4R-200 1 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [4R-200](#), 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25276

4R-17 pakeitimo 4R-200 2 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [4R-200](#), 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25276

4R-17 pakeitimo 4R-200 3 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [4R-200](#), 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25276

4R-17 pakeitimo 4R-200 4 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [4R-200](#), 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25276

5 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [4R-121](#), 2017-08-22, paskelbta TAR 2017-08-31, i. k. 2017-13950

Pakeitimai:

1.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-124](#), 2015-07-13, paskelbta TAR 2015-07-14, i. k. 2015-11313

Dėl Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2014 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 4R-17 „Dėl Bepiločių orlaivių naudojimo taisyklių“ pakeitimo

2.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-200](#), 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25276

Dėl Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2014 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 4R-17 „Dėl bepiločių orlaivių naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-121](#), 2017-08-22, paskelbta TAR 2017-08-31, i. k. 2017-13950

Dėl Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2014 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 4R-17 „Dėl Bepiločių orlaivių naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo